

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук,
завідувача лабораторії менеджменту освіти
факультету спеціальної та інклюзивної освіти
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
Гноєвської Оксани Юріївни
на дисертаційну роботу Берегової Марії Ігорівни
«Дидактико-практична підготовка майбутніх корекційних педагогів до
роботи в умовах освітнього інклюзивного простору»,
подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних
наук за спеціальністю 13.00.03 – корекційна педагогіка

Однією з тенденцій розвитку сучасної освіти став розвиток якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами, рівний доступ до освіти всіх категорій дітей, що забезпечує розвиток інклюзивного навчання. Модель інклюзивної школи передбачає створення для дітей з особливими освітніми потребами безбар'єрного середовища навчання, пристосування освітнього простору до їх потреб та надання необхідної підтримки у процесі спільного навчання із однолітками з нормотиповим розвитком.

Дисертаційне дослідження Берегової М.І. «Дидактико-практична підготовка майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору» присвячене актуальній проблемі дидактико-практичної підготовки майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору, що є ключовою умовою для роботи фахівців в умовах інклюзії.

Аналіз психолого-педагогічної літератури, проведений автором, дозволив констатувати недостатню розробленість питання підготовки майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору, формування професійних компетенцій, практичних умінь та навичок майбутніх фахівців, здатних працювати в умовах інклюзивного навчального закладу.

У дисертації автором сформульовані завдання: проаналізувати психолого-педагогічну літературу з проблем інклюзивної освіти;

обґрунтувати професійно компетентнісну парадигму підготовки майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору; визначити критерії, показники та рівні сформованості дидактичних і практичних умінь і навичок майбутніх корекційних педагогів під час роботи в умовах освітнього інклюзивного простору; розробити та експериментально перевірити ефективність методики дидактико-практичної підготовки майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору. Дисертаційна робота Берегової Марії Ігорівни структурована згідно вимог до подібного роду теоретико-експериментальних педагогічних досліджень.

У вступі чітко визначено категоріально-понятійний апарат дисертаційного дослідження. Визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методи та теоретико-методологічну основу.

У першому розділі «Науково-теоретичні основи дидактико-практичної підготовки майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору» подано аналіз психолого-педагогічної літератури з проблем інклюзивної освіти, генезис понять «інклюзія», «інклюзивна освіта», «освітній інклюзивний простір».

Дисертантом представлено тлумачення фахової готовності, дидактичної готовності, практичної готовності корекційних педагогів до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору. Автор дає тлумачення терміну «безбар'єрна дидактика» та визначає особливості організації безбар'єрного освітнього інклюзивного простору.

У другому розділі – «Стан сформованості дидактичних і практичних умінь і навичок майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору» – представлено діагностичну методику визначення стану дидактико-практичної готовності майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору та результати констатувального етапу експерименту.

Заслуговує на увагу чітке структурування матеріалу другого розділу:

конкретизація завдань констатувального етапу дослідження, аналіз стапу сформованості дидактичних і практичних умінь та навичок майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору, визначення рівнів сформованості дидактичних і практичних умінь та навичок майбутніх корекційних педагогів.

Автор використовує авторський діагностичний матеріал з метою дослідження рівня сформованості дидактичних знань та практичних умінь і навичок майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору.

У результатах дослідження наведено емпіричні дані, аналіз яких показав рівні сформованості дидактичних знань та практичних умінь і навичок майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору.

Матеріали третього розділу «Експериментальна методика дидактико-практичної підготовки майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору» представляють експериментальну методику дидактико-практичної підготовки майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору та ефективність її впровадження.

Автором апробовано розроблену методику дидактико-практичної підготовки майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору, яка забезпечується не тільки реалізацією її змісту, а й необхідністю створення спеціальних умов, дотримання етапності виконання завдань, що забезпечують системну підготовку майбутніх фахівців.

В експериментальній методиці доцільно визначено етапність, послідовність, зміст пасивних, активних, інтерактивних форм навчання студентів.

Сформульовані автором висновки заслуговують на позитивну оцінку, оскільки за змістом відповідають поставленим завданням та представленим у

дисертації матеріалам.

Аналіз матеріалів дисертаційного дослідження Берегової М.І. свідчить про те, що воно заслуговує на позитивну оцінку, оскільки його результати мають наукову новизну та практичне значення. Зокрема, у дисертаційному дослідженні вперше обґрунтовано професійно-компетентнісну парадигму підготовки педагогів спеціальної освіти до роботи інклюзивному освітньому просторі; визначено критерії, показники та рівні сформованості дидактичних і практичних умінь і навичок майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору; розроблено, науково-обґрунтовано програму вивчення дидактичних і практичних умінь і навичок майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору; уточнено сутність таких понять як «інклюзія», «інклюзивна освіта», «освітній інклюзивний простір», проаналізовано психолого-педагогічну літературу з проблем дидактико-практичної підготовки майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору.

Розроблений зміст дидактико-практичної підготовки, покладений в основу методики формувального експерименту, може бути використаний у ЗВО III-IV рівнів акредитації для підготовки фахівців спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Поряд із загальною позитивною оцінкою рецензованої дисертаційної роботи висловимо деякі зауваження та побажання.

1. У дисертаційній роботі висвітлено методику дидактико-практичної підготовки майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах інклюзивного простору. На нашу думку, робота б виглядала більш перспективно, якщо б автором було представлено шляхи дидактико-практичної підготовки вчителів та вихователів ДОЗ, що працюють в інклюзивних класах та групах.
2. У роботі подаються умови та зміст формування компетенцій майбутніх корекційних педагогів, проте не представлено шляхи підвищення фахових

компетенцій корекційних педагогів в умовах післядипломної педагогічної освіти.

3. Діагностична програма та методика дослідження рівня сформованості дидактичних знань та практичних умінь та навичок не була спрямована на дослідження рівнів готовності корекційних педагогів закладів освіти, що працюють в умовах інклюзії.

Однак, висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Берегової Марії Ігорівни.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Берегової М.І. є самостійною, завершеною науковою працею, що має наукову новизну та практичне значення, достовірність матеріалів та висновків. Автореферат містить основні положення дисертаційного дослідження, а опубліковані праці в цілому відображають зміст дисертації. Результати дослідження пройшли достатню апробацію та знайшли відображення у значній кількості публікацій у фахових наукових виданнях.

Дисертаційне дослідження «Дидактико-практична підготовка майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору» відповідає вимогам МОН України щодо кандидатських дисертацій, а її автор, Берегова Марія Ігорівна, заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.03 – корекційна педагогіка.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
завідувач лабораторії
менеджменту освіти
факультету спеціальної
та інклюзивної освіти
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова

